

Hr Sven Sester
Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 29.04.2015 nr 1.1-10/06139
Meie 11.05.2015 nr 6

tel 664 5077, pank EE982200001120106317

Arvamus tulumaksuseaduse muutmisele

Te küll ei küsinud eelnõule meie ega ühegi annetusi koguva vabähenduse arvamust, aga anname selle siiski, kuna plaanitud muudatus halvendab veelgi eraisikutest annetajate niigi pidevalt kärbitud riigipoolset heategevuse innustamist.

Näeme olukorra mittehaldamiseks ja muudatuse leevendamiseks mõnd üsna konservatiivset võimalust. Viimast võrreldes nt USA ideaaliga, kus annetusi võib maha arvata 100% maksustatavast tulust, mistõttu on filantroopia seal ka väga arenenud ja annetatakse väga suuri summasid.

1. Kõige kenam oleks loobuda § 27 lõikes 3 sätestatud 5% piirangust annetuste mahaarvamistele ning samuti mitte kohaldada TuMS § 27 toodud kuludele ehk annetustele § 28² lõike 1 kogupiirangut 1200 €. Sellega eristuks teiste ja iseenda heaks kehtivad maksusoodustused, mis on olemuselt erineva eesmärgiga. Praeguse ja plaanitud korra järgi veel väiksemas summas soodustatakse muidu annetamist sisuliselt vaid neile, kes soodustusi enda tarbeks ei kasuta, ja sedagi murdosana tuludest. Säilitada võiks § 28² lõike 1 teise piirangu mahaarvamistele 50%-le tuludest, mis hoiaks mahaarvamised minge piires, aga soodustaks selgelt eraisikutest filantroopide ehk suurema summa annetajate teket. Läheb ju neile soodustus rahvusvahelise praktika kohaselt enim korda.
2. Seda võimalust liialt ohtlikuks pidades võib alles jätta § 27 lg 3 toodud 5% piirangu, ent ikkagi mitte arvestades annetusi 1200 € lae alla. Sel juhul saaks maksusoodustust kasutada erinevalt praegusest ka need, kel on muid mahaarvamisi, ent annetuste mahaarvamine jääks ikkagi piiratuks väikese osana tuludest, kui see tõesti peaks ennetama väärkasutusi, millega peaks tegelema hoopis järelkontrollis maksuhaldur. Jõukamaid motiveeriks see variant siiski ilmselt vähem.
3. Kolmandaks ehk minimaalselt pakume loobuda 5% piirangust, mis pärineb ju ajast, kui kõigil mahaarvamistel lage veel polnud. Jättes annetuste suhtes kehtima üksiti ka 1200 € piiri, saaks annetuste soodustust kasutada natukegi need, kel muid mahaarvamisi pole. Variandil poleks ergutavat mõju suuremate annetuste saamiseks, aga vähemalt ei saaks öelda, et maksukeskkond muutub heategevusele veelgi ebasoodsamaks, nagu praeguse eelnõuga see selgelt juhtub.

Eraraha kaasamise soodustamine on värskes koalitsioonileppes korduvalt mainitud, samuti nähakse soodsama õiguskeskkonna kujundamist ette tänava heakskiidetud kodanikuühiskonna arengukavas. Selle järgi plaanib valitsus ergutada annetusi 2020. aastaks u kolme miljoni võrra 21 miljoni euroni. Võrreldes 2013. aastaga deklareeritud annetuste maht aga hoopis langes mullu miljoni võrra, u 16,6 miljonile. Soodustuse veelgi rangemate piirangutega võib valitsuse eesmärk kodanikuühiskonna arengukavas saavutamatuks muutuda, andes lisaks ka üsna kodanikuühiskonnavaenuliku signaali. Kui valitsus soovib tegelikult vähendada kodulaenu intresside maksuvabastust, võiks nõnda ka välja öelda ja piirata vaid seda, mitte üksiti heategevust.

Muidugi sõltub, mida valitsus plaanib teha äriühingute annetuste enamaks soodustamiseks, mis täna on veel meile teadmata. Sellele vaatamata on ühene, et eraisikute annetuste soodustamist on aastatega üksnes kärbitud – vaid kolme aasta jooksul väheneks kõnesoleva eelnõuga kõigi mahaarvamiste piir kolm korda. Samuti on pidevalt vähendatud nende ringi, kellele tehtavad annetused on üldse maksuvabad, kui piiriülese soodustuse võimaldamist mitte arvestada.

Lühikesele kooskõlastusajale vaatamata avaldas EMSLile arvamust paarkümmend vabähendust, kellest mitte ükski ei pooldanud plaanitud muudatust. Arusaadavalt ei osata tõendada, kui palju on

maksusoodustusest annetustele tegelikku mõju – osadele annetajatele läheb see väga korda (sealjuures tõuseb teadlikkus pidevalt), teised annetaks niisama ka. Eraisikute annetused on seni valdavalt väga väikesed, et limiidid kedagi segaks, kui annetajad üldse mõistavadki, millelt ja kui palju soodustust tegelikult kasutada saavad. Pigem leiti, et äriühingute piirangute leevendamine võib palju olulisema mõjuga olla – praegu jääb annetusi lihtsalt tegemata, ehk ei saa raha ka riik.

Ent kindlasti peetakse ka eraisikute soodustust oluliseks psühholoogilise innustajana, samuti eraraha kogumise väärtustamise signaalina riigi poolt. Põhjendatult märgiti, et vabähendused tegelevad sageli riigi või omavalitsuste tegemata tööga, mistõttu võiks just maksupoliitikaga seda toetada – rohkem annetusi koguvad vabähendused koormavad vähem ka avalikku eelarvet, samuti saavad sihtrühmade vajadused hõlpsamalt kaetud.

Arvamust avaldasid järgmised annetusi koguvad organisatsioonid:

Aarete Laegas
AIDS-i Tugikeskus
Arengukoostöö Ümarlaud
Dharma SA
EELK Kirikumuusika Liit
Eesti Kasuperede Liit
Eesti Kirikute Nõukogu
Eesti Loomakaitse Selts
Eesti Noorteühenduste Liit
Eesti Puuetega Naiste Ühenduste Liit
Eesti-Hollandi Heategevusfond (Toidupank)
Eesti Vähihaigete Laste Vanemate Liit
Isata Laste Heaks MTÜ
Kiusamise Vastu SA
Loomade eestkoste organisatsioon Loomus
Mondo MTÜ
Muusikute täiendõppe keskus
Noored Kooli SA
Peeteli Kiriku Sotsiaalkeskus
Pelgulinna Sünnitusmaja Toetusfond
Poliitikauuringute Keskus Praxis
Rakvere Reaalgümnaasiumi Vilistlaskogu
SEB Heategevusfond
Tallinna lastehaigla Toetusfond
Tartu Linna Pensionäride Organisatsioon Kodukodus
Toolse Kodutute Lemmikloomade Varjupaik
Vabaharidusliit
Vana Haapsalu Selts
YFU Eesti

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maris Jõgeva
EMSLi juhataja

Alari Rammo, alari@ngo.ee

Sama: Siseministeerium, Riigikogu kodanikuühiskonna toetusrühm